

MAGYAR KURIR

Bétsből, Januárius' 13-dikán 1818.

Nagy Britannia.

A' Királynak lelki 's testi állapotjáról ilyen környülállásos tudósítás volt legközelebb a' közönséges levelekben téve, egy Londonban költ írás után: Az a' hír, hogy a' Király mind szemeinek világotól, mind pedig füleinek hallásától megfosztatott volna, egyátalylában nem igaz. Sőt inkább mintha csak látásának fogyatkozását hallásának tökéletességével akarta volna kipótolni a' Gondviselés, ő Felsége igen jól hall. Mikor tsendes lélekállapotban van, tsupa járásokról nem csak azokat meg tudja esmerni, a' kik hozzá közelítnék, de még azokat is, a' kik előtte elmennek, úgy hogy nevéken szóllítja őket. Mintbogy csak kevés személyeknek szabad hozzá menni; tehát rendszerént az a' mulatsága, hogy azokat nevéken szóllongatja, a' kik előtte elmennek. Ő Felségének életemódja minden erőtlensége, és korossága mellett is úgy megy most is, mint az előtt. Korán kel-fel; 8 órakor fölöstökömöl; 1 órakor ebédel, és mikor gondolkozó tehetsége tsendesen van, maga szabja-ki, mit akar enni. A' legfelsőbb Pázi (nemes ifju), a' fő-orvossal együtt teszik szüntelen mellette a' szolgálatot. Szobájához közel egy befedett folyosó van, hogy abban fel 's alá sétálhasson; de mostanában nem vette semmi hasznát, mivel a' mint maga mondja, semmi gyönyörüséget nem talál benne, szeme világának fogyatkozása miatt. 13 szobákban lakik mindössze a' mellette lévő szolgálatottevő sze-

mélyekkel együtt. Mikor a' Királyné *Windsorban* van, rendszerént reggeli 10 óra tájban szokta ötet *Willis* Doctortól kísértetve meglátogatni. Egy írásban e' következő historiátska van róla elő adva. A' Királyt egyszer a' vadászaton éppen akkor lepi-meg egy szörnyű nagy fergeteg, mikor éppen a' társaságától ő Felsége egy kevéssé eltávozott. Tévedtében egy paraszt kalyibára akadt, mellynek ajtaján bekopogtatván, midőn belépett volna, látta, hogy a' parasztnak a' leánya a' tűz mellett ludat pirit, de nem nyárson, hanem egy kötél darabon. A' Király addig tölti a' leányal az időt, hogy egyszer haza jön maga a' paraszt. Ez ő Felségét mindjárt megesmervén, tiszteletét minden módon ki akarja mutatni. A' Király barátságosan bánt vele, és mikor elment 5 Gvinéet hagyott a' tűzhelyen, hogy azon a' paraszt venne nyársot magának.

* * *

Hone urra a' Politikai Katekhizmus írásáért nagyon rá rijasztottak. Ámbár az ellene indított per reá nézve nagyon kedvezően ütött is ki, az Esküttek törvénvszéke minden vád és büntetés alól feloldozván ötöt, abból a' szempontból, hogy nem istenkáromlás volt az ő tzélja, hanem hogy a' szent dolgoznak palástja alatt a' Ministereknek adná tudtokra hibáikat, és kötelességeiket; mindazáltal mind e' mellett is, hogy a' keleptzéből egészen kifejthesse magát, nem csak égtől földtől menti magát, hogy ártatlanul esett a' hibába, és hogy könyvét híre

*)(

nélkül hirdették-ki, hanem még fogadásokat is tesz, nevezetesen hogy soha többé hasonló munkát nem fog írni, sőt még polgártársait is meginti, hogy sem a' Szent Irásnak, sem az Anglicana Vallási felekezetnek az Istentiszteleten követni szokott rendtartásait soha ne parodiázzák.

* * *

A' Portugalliai Követ Gróf *Palmella* Londonból Párisba való menetele és más hasonló környülállások olyan gondolatokra és hírekre adtak Londonban alkalmatosságot, hogy Spanyol Ország és Portugallia között új egyenetlenség támadott, vagy legalább a' régi ismét feléledt. Ennek a' szóbeszédnek, ámbár igen gyenge fundamentumon épült is az, mindazáltal az a' következése lett, hogy a' pénz-váltóhelyen a' közönséges pénzeknek betsek alább szállott. A' *Courier* nevű újság erről a' dologról így szól: „Némellyek a' közönséges pénzek betsének leesését a' Spanyol és Portugalliai Udvar közt származott egyenetlenségeknek tulajdonítják. Azt mondják ezek, hogy Lord *Castlereagh* egymás után több napokon szüntelen közönséges leveleken dolgozott, és hogy Gróf *Palmella* azért ment el Párisba, minthogy ott tartatnak ezen két Udvarnak egymással való dolgai felett az alkudozások.“ — A' mi azt illeti, hogy Lord *Castlereagh* holmi irásokon dolgozott, az igen könnyen megeshetett annélkül, hogy azoknak valami háborus dolog lett volna a' tárgyak. Hát nem dolgozhatott-é p. o. a' Cabinetumi Tanátsban tsak nem régiben elvégzett tárgyakon? Sőt bizonyos, hogy Dec. 24-dikén a' Britanniai Udvarnak az Austriai Udvarnál lévő Követével Lord *Stewartal* azért ment *Brightonba*, hogy azokat a' Regens Printznek elejébe terjeszthesse. Gróf *Palmella* is elmehetett Párisba annélkül, hogy ebből valami nyughatatlanságot okozható következtetést kellene

húzni. Hiszen ez a' dolog az 5 nagy Szövetséges Hatalmasságoknak elintézésére van bízva, a' kik bizonynyal inkább a' békeség helyre állításán, mint a' két szoban forgó Udvarnak öszveháborításán iparkodnak.

* * *

Wight szigetén a' múltt hónap 9-dikén igen szerentsétlenül duellált két Katonatiszt. Az egyik Major *Lockyer*, a' másik *Cochrane Sutton* Hadnagy volt. Mindketten a' *Grace* nevű hajón voltak, és *St. Tamás* felé utaztak. 9 dikben kiszállottak a' szározra, és vígan voltak. A' Major ezen vígasságnak közepette egyszer azonban tsak felpattan, és a' Hadnagynak tréfás kifejezéseit sértésre magyarázván, egyszeribe egy pár pisztolyra kihívja ötöt. A' Hadnagy mentette magát, hogy tzielja éppen nem volt ötöt megsérteni, és hogy kész magát akárhol a' vádalól kitisztítani, lövést pedig egyátallyában nem fog tenni. A' Major ezzel nem gondolván, fogja a' pisztolyt, és a' szerentsétlen fiatal ember keresztül lövi. Mind ő mind a' két Secundánsok mihelyt megesett a' szerentsétlenség, egyszeribe elillantottak. A' holtest-megnéző törvényszék mind a' hármat bünösnek találta. A' megholtnak secundánsát már be is fogták.

* * *

A' minap egy Anglus ifjú úgy adta-ki magát, hogy bizonyos *Devereux* nevű embernek örökösévé lévén, igen nagy kintsre tett szert, mellyet már osztott is szerte széllyel, némelly részt az Attyának, másikat testvérjének, harmadikat másnak rendelvén. Most már kisült, hogy ez az Anglus *Croesus* nem volt egyéb, álnok tsábítónál, és hazugnál. Olly ravaszul tudta intézni a' dolgot, hogy törvénytudókat, bankirókat, és nagy rangú Lordokat rá tudott szedni. Egy igen igen gazdag ember személyesen elment hozzá, hogy egy 230,000 font Sterlinget

érő jószágot eladjon neki, mellyet az ifju úr abból a' tzelből szándékozott megtenni, hogy 20 romladozott helységeknek vétele után a' *Devereux* familiának hajdan volt Paire-Grófi titulusát vissza szerezhesse. Egy igen gazdag Dáma már férjhez akart hozzá éppen menni, mikor az ifju az alatt a' szín alatt, hogy Spanyol Országban lévő várait megnézzé, útra készül. Mikor elutazott olyan forma rendelést tett, mint a' testamentom szokott lenni, és ezt egynéhány gazdag és nagy tekintetű kalmárokkal aláíratta. Egy volt ezek között Herczeg Wellingtonnak Drágakőarossa, a' ki örül, hogy tőle az ifju drágaköveket nem vett költsön, mert azt mondja, hogy ő minden kintseit által engedte volna neki. Az ámított kotsit lovat, Secretariust, komornyikot, és két inasokat tartott magának. Londonból való eltűnésével, gazdagságának nagysága is elenyészett. Sőt már most magáról azt sem tudhatni, vallyon Brüsselbe vagy Párisba ment-e? Ezt a' magába nem annyira fontos dolgot leginkább azért kívántuk megemlíteni; mivel sok újságok mint különös szerentse fiát eleinte nagy lármával trombitálták a' szóban lévő álnok ifjat.

Frantzia Ország.

Bizonyos *Scheffer* nevű Irónak munkáját nem sokkal ezelőtt Párisban elvették, magát pedig mint vétkest törvényszék elébe idézték. Munkájának tizimje ez: *De l' état de la liberté en France*. Az egész könyv 7 Szakaszokból áll, mellyeknek ez a' foglalatjok: 1) az új népképviselésről 2) a' Szabadságnak a' Departamentumokban való állapotjáról. 3) a' Helvetziai Regementekről. 4) a' könyv nyomtatás szabadságáról, és annak törvényes meghatározásáról. 5) a' Törvényekről politikai, és bűnös esetekben. 6) az adókról, kereskedési rendszabásokról, és a' finantziáról átallyába véve a' szabadságra való tekintetből. 7) a' Sza-

badsnágnak Frantzia Országban való állapotjáról más nemzeteknek szabadságával össze vetve. — Mind ezek igen nagyon tsiklandós materiák, úgy hogy ha valaha, és valahol, már ezen dolgokban, és Fr. Orzágnak mostani körülállási között ugyan vigyázva kellett volna forgatni a' pennát. *Scheffer* úr mind e' mellett is, hogy még igen ifju, erősen menti magát a' Törvényszék előtt. Mikor azt kérdezték tőle hogy hova való, ezt felelte: ő Hollandiában született, — most már 1814-től fogva, midőn hazája Frantzia Orzágtól külöszakasztatott, és ő Frantzia Országban kívánt maradni, Frantzia, — 23 esztendő, és tanuló. Erre az utolsóra nézve azt kérdezték tőle, hogy mit tanul? Ezt felelte: Semmit se. Időt halasztott megítélésére a' Törvényszék.

* * *

Moncey Oberster, ama hasonló nevű Marsallnak a' fia igen szerentsétlen módon halt-meg nem régiben. Vadászaton volt, és megtöltött puskájára támaszkodva akart egy árkot által ugrani, midőn a' puska, tsőjével éppen az Obersternek feje felé lévén fordulva, hirtelen eldurant, és az Obersternek homlokán halálos sebet ejtett. Ambár még ifju volt is ezen szerentsétlen férjfiu, mindazáltal régen és ditséretesen szolgált, úgy hogy gyász esetét familiáján kívül katona társai és minden esmerősei sajnállják.

Orosz Birodalom.

Minekutánna meghatározta volna a' Császár ő Felsége, hogy az egyházi dolgokra és a' népmegvilágosodására egy különös Ministerium formáltassék, ez a' fontos intézet tökéletességre is hajtattott, és Titkos Tanácsos *Goliczyn* Herczeg már illyen Ministerré ki is neveztetett.

Orvosi jegyzés.

Az a' *Schwinn* nevezetű Orosz Birodalombeli nevezetes Iró, a' ki legközelebb a' viziuti fünek, a' veszett kutya

**)(

vagy fark asharapásából következhető veszedelemnek elhárítására való hasznát közönségessé tette, ismét egy hasonló Orvosi jegyzést közöl a' közönséggel. A' dolog nem a' maga tapasztalása, hanem tökéletes hitelt érdemlő kézből került hozzá; és ámbár még inkább tsak problema forma; mindazonáltal mint megesezt történeten fundáltt dolog figyelmet érdemel. A' megesezt történet rövideden ebből áll: *Moldaviában egy Kischine-wi* Pápmikor még ifju volt *Kosbuschna* nevű szomszéd faluban véletlen olyan helyre talált akadni, a' hol éppen egy Kandur egy kigyóval viaskodott. Megrémülve szaladt vissza pajtásaihoz, bogy elbeszélné nekik a' mit látott, kik azután tovább adták a' szót, úgy hogy rövid idő mulva az egész falu öszvetsődült a' szokatlan hartznak nézésére. Minnyájan ezen nézők azt tapasztalták, hogy a' kanmatska, mihelyt a' kigyótól rajta ejtett sebeknek fájdalmát érzette, egyszeribe egy ott nem messze lévő vadbodza bokorba szaladt. De ez a' vadbodza éppen nem az, a' mellyel a' meghülésből származó nyavalyákban szoktak élni, hanem más növény; igen méjj gyökeret szokott verai, szinte olly fehér virágokat terem, mint a' bodzafa; messziről éppen ollyan jó illatot terjeszt el, mint ez, és veres bogyoji tele vagynak nedvességgel. Ukrainában nagyon diszlik ez a' plánta, és ha valahol meggyökerezhet, ugyan munkájába kerül a' szántóvetőnek, míg tökéletesen kiirthatja ismét. Ezt a' vadbodzát a' matska lábaival kikaparta, kiszopta a' gyökereinek nedvét, és azután ismét visszatért a' kigyóval való viadalnak folytatására. A' hartz tovább tartott mindöszve 8 óránál, és a' kanmatska több izben szopogatta az említett bodza gyökeret. Estve felé a' kigyót agyon verték, és ennél fogva vége lett a' viaskodásnak. Azután szemmel tartották a' matskát, ha nem betegszik-e meg, vagy fel nem puffad-e, de legkis-

sebb baja se lett neki. Vallyon tehát a' vad bodza gyökér nem szintollyan orvosság-e a' kigyómérge ellen, mint az *Alisma plantago* a' veszett állat marása ellen? Valósággal méltó, hogy a' Természetvi'sgálók ezt a' különös környülállást ne mellőzzék-el, hanem több és figyelmetes próbáknak tevése által a' dolgot lehető világosságba hozni iparkodjanak.

Spanyol Ország.

Spanyol Orzágnak 1818-dik esztendőre körülbelől 18,000 embert kell kiállítani katonának. A' Királynak erre nézve közre bocsátott rendelésében igen sok ollyan kivételek eltöröltetnek, mellyek az előtt szokásban voltak. Most nevezetesen a' nemeseknek is szintugy alá kell magokat a' Sorsvonás alá adni, mint egyebeknek, és mint nemes katonáknak vagy kadétoknak ugy kell nekik szolgálni. Ha pedig valaki közzülök a' katona állítástól mentt akar lenni, 20,000 Reales de Vellont, vagy a' mi pénzünk szerint 2000 pengő forintot kell neki letenni. Hasonlóképpen nintsenek többé kivéve: 1) azok a' papok, kiknek még nintsen prébendájok 2) a' Papi Szerzetekben lévő Novitiusok 3) az Inquisitio mellett lévő tisztviselők, ha a' Királytól Diplomájok nintsen 4) a' Baccalaureusok 5) a' Szent Hermandadnak Alcadjai 6) a' Tiszteknek a' fiai 7) a' Városi katonaság 8) Azok a' juhászok vagy pásztorok (*trasmantes*), kik a' Merinos juhnyájokat a' téli legelőről a' nyárira, és innen ismét oda visszahajtják — 9) a' találtt gyermekek 's a' t. Hogy kiket érjen a' sors ezen mostani esztendőre 17 esztendőstől fogva 30-ig, már azeránt a' Királyi parantsolat széllyel küldődött. A' privilegiummal biró Tartományoknak szabad választani, hogy sors által vagy más-ként akarják-e a' rájuk kivetett rekrutákat kiállítani.

B é t s.

Ö Cs. K. Felsége a' legfelsőbb Igas-

ságkiszolgáltatási Hivatal Vice Praesidentét *Fechtig* urat, az Alsó Austriai Appellációs Törvényszék Elölülőjévé kinevezni, ugyan a' tiszteit Méltóságnak az ezen Hivatallal együtt járó rendes fizetésén, és eddig is volt jövedelmeiá kívül még különösen 2000 f. tokból álló személyes esztendeji pótolék fizetést rendelni méltóztatott.

Az Alsó Austriai *Landrecht* nevű Törvényszék Vice-Præsidentét 's egyszersmind a' Kereskedő 's Váltó törvényszéknek Presesét Nemes *Mosbach Leopold* urat, több esztendőktől fogva való hív szolgálatajért a' Magyar Királyi Szent István Rendje kis Keresztjével méltóztatott Felsőleges Urunk legfelsőbb megelégedésének jeléül megajándékozni.

Status Tanátsi eddig volt Tisztviselő *Titt. Hoffinger Károly* urat valóságos Status Tanátsi Concipistává méltóztatott ő Felsőge kinevezni.

Az Enns alatt lévő Austriai örökös Hercegségben a' Cs. K. Kormány a' múltt hónapban két fontos rendelkezést tett közönségessé. Az elsőben a' Magyar és Gallicziai leveles dohánynak, dohány lisztnek, és pipázni való dohánynak a' vámja, mikor azt külső országra kiviszik, 5 forint huszas péuzre szállítatik-le mázsájától. És ez már Dec. 31-dikétől fogva így van. — A' másikkban a' juh gyapjunak idegen országra való kivivése nagyobb vigyázat és szorosabb rendtartások alá szorítatik. Így p. o. nem szabad sohol a' határszéltől egy mértföldnyire befelé gyapjú magazinumokat felállítani, valamint ott sem, a' hol a' határhoz közel vámhivatal van. Tovább a' kiknek többetské gyapjok volna ott közelibe letéve, helyebb tartoznak azt vitetni 3 hónap alatt. A' kivitel igen nagy vigyázat és szoros megvizsgálás alatt esik-meg. Ha) valamelly helyen belső Fábrikások számára volna egy mértföldnyire a' határszéltől többetské gyapjú letéve, szükség hogy arról a' helybeli feisőségtől olyan bizonyosság legyen, melly a' határszéli vámhivataltól is vidimáltatott, külömben a' gyapjú confiscáltatik. Ez az utolsóbb rendelés Dec. 21-dikén költ 1817-ben.

I l l y r i a.

Éppen Karátsony előtt való estve igen különös természetjelenés adta elő magát a' *Reifnitz* mellett fekvő *Orteneggi* vár körül. Ez a' vár egy derekas magosságú dombon szinte egy óra járásnyi távolságra fekszik *Reifnitz*től a' *Laibachi* úton. Estve hat óra tájban volt az idő, éppen holdtölte beállásakor, midőn egy szürkés

fejérségű felhő látszott a' mondott várfelett. Sűrű köd lepte ugyan a' levegőt, mindazáltal a' tele holdnak világa elszélesztette a' setétséget. Egyszer minden váráson és gondolaton kívül el kezd vilámlani, 's menydörgegni, és olly szörnyű nagy égiháború kerekedett, hogy a' nyár közepebe is beillett volna. Az első is megeredt, és az egész zivatar 7 órán fellyül egy fertályig tartott. Ekkor tájban rendkívül való nagy tsattanással beüt a' menykő a' várnak felső részébe oda, a' hol a' Gondviselőnek a' lakása volt. Ez éppen ekkor familiájával együtt az asztalnál ült. A' természetnek különös munkáján ök is, mint körül belől mindenek tsudálkoztak ugyan, de ingyen sem gondolták, mintha a' dolog közelebbről őket illetné, hát egyszer ugyan azon szempillantásban a' szobának két egymás mellett lévő ajtaji magokban nagy hirtelenséggel felnyilnak. Az egyik ajtó a' folyosóra nyilt. Ide a' házban lévők kinézvén, reszketve bámulnak-el, midőn egy tűzőzönt látnak ott fel 's alá hempelyegni. Ez a' borzasztó látás majd tsak hamar elenyészett, és minden gyuladás okozása nélkül egyszer tsak semmivé lett, büdös köves szagú göznél, és némelly a' pitvar fedeléről lehullott szálkáknál, vagy a' falrol letöredezett malter daraboknál egyebet nem hagyván maga után. Szerentsére sohol sem gyujtott ez a' leirtt különösségeket okozott menykő, hanem a' fedélfalon által egy nagy ebédlőszobán keresztül ment le felé egy pitvaron lévő ablaknak a' tsuttsán; mint ezt a' ház' tsupa kőből rakott falán ejtett megrongyolásokból látni lehetett azután. Még egy-néhányot villámlott ezután, és végtére egészen megszűnt a' zivatar, 's az ég kiderült, míg éjszeltájban, dél és nyugot közt eső táj felől igen nagy szélvész jövé az első ismét megeredt, és reggeli 4 óráig tartott; másnap a' Nap vérszin pirossággal jött-fel. *Laibachban* is derekas zivatar, és nagy villámlás volt Dec. 23-dikán estve.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

H. Bösörmény városából December 29-dikén 1817.

Ezen folyó hónapnak 7-dikén házassági Jubileuma tartatott nállunk Városunk Senatora N. *Kis Varga János* úrnak, 's Hitvese N. *Szabó Sára* Asszonyának, a' melly napon éppen a' Reformationnak Százados Innepét szenteltük, a' szerént, a' mint azt a' Fels. Kir. Kegyelmes Engedelem mellett a' Fő Tiszteletű Superintendentzia határozta. A' nevezett házaspár, tisztos vénségben, tartós egészségben érték-el házassági életeknek 50 esztendejét; számláltak 13 magzatokat, kik közzül egyik Nemes Városunknak mostani igen érdemes Fő Hadnagya, Titt. *Kis Varga Dániel* úr, — ki egyszer mind Districtualis Ord. Assessor is, — másik, Eskütt *Kis Varga Sámuel* úr. — Vagynak 10 élő Unokáik, és 2 Unoka gyermekeik. — A' nevezett Senator úr még most is olly erővel bír, hogy minden napokon tellyes mértékben tellyesítheti 's tellyesíti is hivatalos kötelességeit, — még az öröm-apa tántzot is gyors lábakkal járta hitvesével a' mondott jeles napon. Szép beszédet tartott azon alkalmatossággal első predikátorunk T. *Nagy István* úr, — elmésen megmutatván, miben határozódik a' szeretet a' gyermekekbe, az ifjakba, és a' vénekbe, és minémü változásokon megy által az említett emberi korokban, — minémü a' szülési szeretet a' gyermekek eránt, — minémü a' jó gyermekeké a' szülék eránt? — Végre ezen megöszültt tisztos párokat öszve eskette, azon Hitformával, melly mindeneket arra emlékeztet, hogy az emberi kornak ezen idejében főképpen abban határozódik a' házassági élet, hogy az, az Isten ditsőségére, és a' jó példaadásra szolgáljon. — Ezen Solemnitást

szakaszonként ágyú lövések, és öröm élyen!! kiáltások diszesítették; — a' jubiláltt párok pedig számos vendégeiket gazdagon megvendéglették. —

A' Nemes Hajdú Kerületben Vámos Pértsen találtatik egy 4 esztendős leányka, kinek magossága 3 lábnyom, és 5 Czoll. — Testének külső és belső állapotját minden tekintetben úgy lehet gondolni, mint a' minémü alkottatása vagy egy 18 esztendős leánynak, — mint mind ezeket a' Districtualis Ord. Physicus úr bizonyítja, a' kinek hivatalos kötelességévé tétetett a' felsőbbség által az említett leánykának nevedésére való szoros felvigyázás, és az arról való fél esztendei Hivatalos Jelentés.

S l a v o n i a.

A' múltt esztendőben Mártziusnak 23-dikán egy *Mallier* nevű kis faluban a' Gradiskai Határszéli katona-kerületben az országútról egy helyen szekérutat vágta-he a' Kassoni völgy felé. Egy *Gasparovich* nevezetű embernek a' felesége, a' mint a' kapáját bele vágja a' földbe, mintegy két ujjnyi mélységre, egy darab öszvetekerődött értzet talál, mellyet ő mint valami régi rozsdás vasat az országútra kihajított. Másodszor is bele vágja a' kapáját ugyan ott a' földbe, hát ekkor egy kosárformára öszve fontt készületre akad, melly különössége által minden jelenlévőknek figyelmét magára vonta. Ezt a' különös találmányt meg egyező itélettel Koronának tartják mind azok, a' kik azt szemesen, és gondosan megvizsgálták. Áll az, két egymástól egyforma távolságra menő ollyan abrantsokból, mellyek öszve fontt erős aranydrótból valók, és tsigaformára tsináltt tzipraságok által X formára lévén egymásra tekerve mintegy, 4 tzoloyi távolságra vannak egymással öszve kaptsolva. Az allya ezen Koronának, vagy inkább a' kalap-

ja, ugyan azon arany materiából van fonva; melly fonás tsupa rósaforma kötésekben, középen, egy hasonlóképpen kötött gombot vesz körül. Az egész korona 48 latnál valamivel többet nyom. A' diame-tere akkora, mint egy kisedő szerű kalapé. A' mint a' jelenlévő munkások ezen találmánynak különösségét bámulták, majd csak hamar kitalálták, hogy az arany. Történetből éppen egy Káplár vetődött oda, a' ki egyszeribe jelentést tett a' Kapitánynak felőle. Más nap' mindjárt felhánták a' földet azon a' helyen öt hat ölnyi mélységre, és szoroson megvizgálták, de legkissebbet se találtak tovább. Októbernek 25-dike óta ez a' Korona Bétsbe felhozatott, és hihetőképpen a' Kintstárnak mint valóságos ritkaság által fog adattatni.

* * *

Nyugodalomrabotsátott Bányász Tanácsos Geramb Gottlieb, és Belső Austriai Kormányzéki Tanácsos Geramb Károly urakat, Gottlieb, Julius, és Károly unokáikkal egyetemben mind régi nemességek, mind pedig személyes érdemeik tekintetéből méltóztatott Fels. Urunk Báróságra emelni, még pedig azzal a' különös kegyelemmel, hogy a' két elsőbbnek minden, a' három utolsóbbnak pedig fele takszák elengedtettek.

* * *

Erdélyben a' legközelebb lefolyt esztendőben ama mint Iró közönségessen tiszteltt, mint ember mindenektől kedveltetett, Marcs Vásárhelyi Királyi Táb. la Assessora Mélt. Aranka György Királyi Tanácsos úr meghalálozott. Reményljük, hogy nem sokára le fogja valaki a' boldogultt Méltóságnak életét írni, kiről mind mi szeretnénk környü- lálásosabb tudósítást, mind a' maradékszámot tart erre.

Az Újságokrol való Újság.

Az újság irás már Asiának legmesz- szebb lévő vidékeire is elterjedett. Az Orosz Birodalomnak belső részében lévő nevezetesebb városokban írnak újságokat. Kasan Tartományában az itt lévő Uni- versitás egy Biztosságot állított fel, melly egy hetes- irást ad-ki. Astrachanban Orosz és Örmény nyelven egy politikai's egyszersmind tudományos irás jön-ki, és a' Charkowi Univeritásnak Professo- rai magok ajánlották magokat, hogy egy tudományos hónaposírást adnak - ki ez alatt a' cím alatt: *Ukrainai Hirmondó*. Napkeleti Indiában ezek az újságok jönnek-ki: 1) *The Indian Observer*. — 2) *The Mirror*. — 3) *The Bengal Hiccarach*. — 4) *The Calcutta Gazette*. — 5) *The Madras Courier*. — 6) *The Bombay Courier*. — 7) *The Knang Gazette*, melly utolsó a' Printz Wales szigeten van. — A' 4 első *Calcuttában* jön-ki; a' 3 utolsó a' *Madrasi Bombay* és *Marlboroughi* Kormányzékek kerü- leteinek fő-városiban. Mind ezen Ang- lus nyelven kijövő újságokban vannak ezenkívül Persa, Indiai, vagy Bengalai nyelven lévő híradások, és jelentések. Vannak még kézírásban lévő újságok is ezen a' tájon, mellyeket az újság leirók széllyel osztogatnak.

Fontos Jelentés.

Az a' Szombathely városa, melly a' múltt esztendei Aprilisnek 27-dikén a' tüzi veszedelem által szörnyü pusztulásra jutott, kéntelenítettik a' boldogabb haza- fiak segedelméhez folyamodni, hogy meg- károsodott lakosinak insége enyhíttessék. 3 óra alatt 300 familiáknak siralmas sors- ra való jutása, 2 milliót érő mindenféle portékáknak semmivé való létele, való- sággal olyan dolog, melly akármelly kemény szívet is megindíthat. Annyival inkább szánakozást érdemelnek pedig ezen Szombathelyi kárvallottak, mivel mikor

a' szántóvetőnek háza, 's vagyona elég, megmarad legalább a' szántóföldje, melly a' következő esztendőben szorgalmatos mivélés után ismét meghozza a' munkás' fáradtságának jutalmát; de a' városi mester ember házáatol 's a' munkájára megkivántató dolgoktól megfosztatván semmije sem marad. Illyenek pedig a' Szombathelyi szerentsétlének, kiknek a' munkájok után szerzett megelégedés állapotjából arra a' siralmas sorsra kellett jutni, hogy házról házra kéregeszenek, és boldogabb hazafitársaiknak ajtaikon segedelemért zörgessenek. Hát a' közönséges épületeknek megkárosodása, az Isten ditsőségére szentelt házoknak hamuvá válása, a' tornyoknak ledülése, harangoknak leolvadása nem olyan dolgok-é, mellyek több esztendeji gyűjtögetéseknek, sok kegyes áldozatoknak rövid idő alatt való gyászos semmivé léteket juttathatja eszünkbe? Nagy Szombathely városán a' tsapás, de éppen azért nagy a' városi Betsületes Magistratusnak abbe- li reménysége is, hogy lesznek olly jószívü Jóltévők, kik kegyes alamisnálkodásaikkal gyámolítani fogják megkárosodott embertársaikat. Sőt kérettetnek, mind azok a' hazafiak, kiket a' Gondviselés olyan karba helyezett, hogy másokon segíthetnek, méltóztassanak a' Szombathelyi megkárosodott lakosokról megemlékezni, és elszánt kegyes jótéteményeiket akár Bétsben Tek. Udv. Agens Rosemann István úrhoz ez alatt az adresse alatt: *auf dem alten Fleischmarkt Nro. 748. 3 Stock*, akár pedig Pesten Tek. Mausperger Fridrik úrhoz több Mélt. Familiák Jussainak Igaz-

gatójához küldeni, akár pedig a' mint jobbnak itélik egyenesen ide hozzánk utasítani. Nem annyira Protocollumaink, és a' közönséges levelek, mellyekbe a' kegyes jótétemények fel fognak jegyeztetni, mint a' jótéteményben részesülőknek háláadatos szíveik lesznek azok a' könyvek, mellyekbe eltörölhetetlen betűkkel be lesz írva az elvett jótéteménynek háláadatos emlékezele. Költ Szombathelyen.

Szombathely
Városának Tanácsa.

H i r d e l é s.

A' Nagy Méltóságú Magyar Királyi Udvari Kamara parantsolatjából ezennel hírül adatik, hogy Szerem Vármegyében fekvő Rumai Uradalomnak gabona- és bordézmabéli jövedelme, ezen folyó 1818-dik esztendőben Aprilisnek 1-ső napján tartandó közönséges kótyavetyénél fogva, három egész esztendőkre, úgymint 1818-dik esztendőnek Május hónapja' 1-ső napjától fogva az 1821-dik esztendeji Aprilis' utolsó napjáig, a' többet ígérőnek árendába el fog adattatni. A' kiknek hozzá kedvek volna, a' fent nevezett napon az oda való Kamara' épületében megjelenhetnek, a' hol egyszersmind az árendának feltételeit megtudhatják, és a' kikáltás árának 10-ed részét tevő Bánatpénzt is letehetik.

Költ Budán Dec. 20-dikán 1817.

J o b b i t á s.

Az I. számú Kurir 3 lapján a' 3-dik sor helyett ezt kell olvasni: a' Királyi háztartására való költség.

S z á z forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Januárius 9-dikén 300⁵/₈ — 10-dikén 299⁷/₈ — 12-dikén 299 — forintot.